

MUNCH-PETERSEN
DEN BORGERLIGE RET
I HOVEDTRÆK

20. reviderede udgave ved
W. E. v. Eyben Jørgen Trolle
A. Vinding Kruse

G.E.C. GADSD FORLAG

© Gads Forlag 1970

ISBN 87 12 58877 6

NIELSEN & LYNGHØJ
(IN. TILMÆKKE)

Forord

I denne udgave er foretaget væsentlige ændringer. Afsnittet om Familieretten er helt omarbejdet som følge af ændringerne ved den nye Ægteskabslov, afsnittet om konkurs som følge af ændringer i Konkursloven, og afsnittet om leje er ligeledes fornyet. Nogle oversigter, som skulle gøre det lettere at tilegne sig vanskelige afsnit i Formueretten, er indarbejdet. Ny lovgivning, ny retspraksis og ny kontraktspraksis har givet anledning til ændringer iøvrigt, og man har benyttet lejligheden til at foretage en del rettelser, som ved undervisningen eller på anden måde har vist sig ønskelige.

Person-, familie- og arveret er ligesom tidligere behandlet af *Jørgen Trolle*, §§ 34, 35, 39, §§ 44-52, § 57, §§ 59-61 af *A. Vinding Kruse*, de øvrige afsnit af *W. E. v. Eyben*.

Registrene er ført à jour af stud. jur. *Jan Collin*.

Juni 1970

Indholdsfortegnelse

- ¶ 1. *Indledningsbemærkninger om den danske ret i almindelighed* 1-7
Danske lov (1). Andre love og administrative bestemmelser (2). Lovfortolkning (3). Analogi og modsætningsslutning (3). Retspraksis (4). Sædvane (5). Forholdets natur (6). Retsvidenskaben (6). Fremmed ret (6).

Personretten

- ¶ 2. *Fødsel og barndom* 8-11
I. Fosterets retsstilling. Begrebet retsevne 8-9.
II. Børns handleevne 9-11.
Evne til at erhverve rettigheder (9). Erstatningsansvar (9-11). Strafansvar (11). Myndighed (11).
- ¶ 3. *Mindreårighed* 12-19
I. Mindreåriges arbejdsaftaler 12-14.
II. Mindreåriges kontrakter iøvrigt 14-19.
Hovedreglen om formueretlig umyndighed (14). Medkontrahentens adgang til at træde tilbage (14). Tilbagelevering (15). Pengereglen (15). Medkontrahentens og den umyndiges erstatningsansvar (16). Undtagelser fra den formueretlige umyndighed (18). Umyndighedsindsigelsen og ratihabition (19).
- ¶ 4. *Bestyrelsen af de mindreåriges formue* 20-26
A. Overformynderiets bestyrelse 20-21.
B. Værgens bestyrelse 21-26.
1°. Fødte værger (21). 2°. Beskikkede værger (23). 3°. Testamentarisk indsatte værger (23). Betingelser for at være værge (23). Pligt til at være værge (24). Hovedformålet: Godsets bevaring (24). Forbud mod kaution (24). Den umyndiges medvirken (25). Pupilautoriteternes tilsyn (25). Værgens ansvar og regnskabspligt (26). Ad hoc værger (26).
- ¶ 5. *Umyndiggørelse og lavværgemål* 26-32
I. Umyndiggørelse 26-30.
A. Betingelser for umyndiggørelse 26-27.

VI

- B. Umyndiggørelsens retsvirkninger 27-30.
Tinglysning af umyndiggørelse (28). Særlig personlig umyndiggørelse (29). Beskikkelse af værge (29). Værgens stilling (30). Ophævelse af umyndiggørelse (30).
- II. Lavværgemål 30-32.
A. Betingelser for anordning af lavværgemål 30-31.
B. Lavværgemåls retsvirkninger 31-32.
- § 6. *De sindssyges retsstilling* 33-38
I. Sindssyges erstatningsansvar udenfor kontrakt 33-34.
II. Sindssyges kontrakter 34-35.
III. Tvangsindlæggelse af sindssyge 35-38.
a. Tvangsindlæggelse i h.t. Straffeloven (35).
b. Overøvrighedens farlighedsdekret (36).
c. Tvangsindlæggelse i h.t. loven om sindssyge personers hospitalsophold (36-38). Fremgangsmåden ved indlæggelse (36). Udskrivning (37). Tilsynsværge (37). Domstolsprøvelse (37).
- Familieretten**
- § 7. *Indledning* 39-41
Slægtskab (39). Svogerskab (41).
- Ægteskabet**
- Begrebet ægteskab, ægteskabslovene (42).
- Ægteskabs indgåelse**
- § 8. *Forlovelse* 43
- § 9. *Ægteskabsbetingelser* 44-46
I. A. Alder og samtykke 44.
a. Ægteskabsalderen (44). b. Samtykke fra forældre eller værge (44).
B. Sindslidelser 45.
II. Slægtskab og svogerskab 45.
III. Tidligere ægteskab 46.
IV. Ingen økonomiske betingelser 46.
V. Børn 46.
- § 10. *Prøvelse af ægteskabsbetingelserne* 46-47
I. Prøvelsen af ægteskabsbetingelserne 46-47.
II. Lysningen 47.

VII

- § 11. *Vielse* 47-49
Ældre ret. Fremmed ret (47-48).
I. Borgerlig og kirkelig vielse 48-49.
II. Formkrav, hvis overtrædelse bevirker ugyldighed 49.
- Ægteskabets retsvirkninger**
- § 12. *Ægtefællernes personlige forhold* 50-52
I. Ægtefællerne er ligestillede. Boligvalg 50-51.
II. Troskabspligten 51.
III. Hustruens ret til mandens navn 51-52.
IV. Hustruens indfødsret 52.
- § 13. *Underholdet* 52-57
I. Ægtefællernes indbyrdes underholdspligt 53-66. Samlevende ægtefæller (53). Samlivet hævet på grund af uoverensstemmelse (54). Fastsættelse og inddrivelse af underholdningsbidrag (55). Økonomisk oplysningspligt (56).
II. Forsørgelsespligten overfor det offentlige 56-57.
- § 14. *Formueforhold mellem ægtefællerne* 57-75
Ældre ret (57). Systemet i lov om ægteskabets retsvirkninger: Formuefællesskab, men med særråden og særhæften (58).
I. Ejendomsretten 59-61.
A. Formuefællesskabet 59-60.
B. Rettigheder, der falder udenfor det almindelige formuefællesskab 60-61.
a. Personlige og uoverdragelige rettigheder (60).
b. Særeje i h.t. særlig viljesbestemmelse (61).
c. Særeje kan opstå ved bosondring (61).
II. Rådigheden 62-70.
A. Rådigheden over særejet 62.
B. Rådigheden over fællesboet 62-69.
a. Særrådighedsprincippet 62.
b. Begrænsninger i rådigheden af hensyn til den anden ægtefælle 62-65.
1° Generel regel om misbrug af rådigheden 62-63.
2° Visse dispositioner kræver samtykke fra ægtefællen 63-75.
α. Vedrørende fast ejendom (63). β. Vedrørende løsøre (64).

- c. Råden på den anden ægtefælles vegne 65-69.
 1°. Hvornår kan den ene ægtefælle indgå retshandler, således at også den anden ægtefælle hæfter? (65). 2°. Hvornår kan den ene ægtefælle indgå retshandler, således at kun den anden ægtefælle hæfter? (67). 3°. Eksstinktionsregel angående løsøre inddraget under den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed (68). 4°. Den ene ægtefælle bestyrer sammen med en værge uden pupilauctoriteternes tilsyn den anden ægtefælles bodel, når denne er umyndiggjort (68).
- C. Vederlagskrav, der rejses når fællesboet skiftes 69-70.
- III. Gældsansvaret 70.
- IV. Bosondring 70-72.
 a. Grundene (70). b. Fremgangsmåden (71).
 c. Virkningerne (71).
- V. Retshandler mellem ægtefæller 72-75.
 A. Aftalefriheden og dens begrænsninger 72-75. Hovedreglen om aftalefrihed (72). Ændringer i formueordningen kræver ægtepagt (72). Gaver kræver som hovedregel ægtepagt (72). Regler der beskytter kreditorerne (73).
 B. Ægtepagtsformen 74-75.
 Underskrift (74). Godkendelse (74). Tinglysning (75).

Ægteskabets opløsning

Indledning 76.

§ 15. Omstødelse af ægteskabet

77-81

- I. Omstødelsesgrundene 77-79.
 A. Det offentlige skal begære ægteskabet omstødt 77. Blodskam og tvegifte (77).
 B. Ægteskabet kan kun omstødes efter ægtefællernes begæring 77-79. 1°. Manglende evne til at handle fornuftsmæssigt (78). 2°. Tvang (78). 3°. Fejltagelse (78). 4°. Svig (78).
- II. Retsvirkningerne af omstødelse 79-81.
 A. Delingen af fællesboet 79.
 B. Godtgørelseskrav. — En af parterne i et omstødeligt ægteskab dør 80.
 C. Ægteskabslov § 28 80.
 D. Hustruens ret til mandens navn 81.

§ 16. Separation og skilsmisse

81-90

- Bevilling eller dom 81.
- I. Separation 81-86.
 A. Separationsgrundene 81-82.
 Mægling og vilkårsforhandling 82.
 B. Separationens retsvirkninger 82-86.
 Troskabspligten og arveret (82-83). 1. Opløsning af formuefællesskabet (83-84). 2. Underholdspligten (84-85). 3. Underholdspligten overfor børnene (85). 4. Lejligheden (85). 5. Børnenes fordeling (85). 6. Værgemål for børnene (86). Inddrivelse af underholdsbidrag (86). Bortfald af separation ved samlivets genoptagelse (86).
- II. Skilsmisse 86-90.
 A. Skilsmissegrundene 86-89.
 1°. Skilsmisse efter separation (86). 2°. Faktisk samlivsophævelse (86). 3°. Rømming (86-87). 4°. Borteblivelse (87). 5°. Tvegifte (87). 6°. Ægteskabsbrud (87-88). Separation i stedet for skilsmisse (88). Bevilling eller dom (88). 7°. Smitte af kønssygdom (88). 8°. Sindssygdom (88). 9°. Mishandling (88). 10°. Straf (88-89). Mægling og vilkårsforhandling (89).
 B. Skilsmisens retsvirkninger 89-90.
 a. Fri adgang til at indgå nyt ægteskab. Hustruens ret til mandens navn. Enkepension. 89.
 b. Formuefællesskabets ophør. Underholdsbidrag 90.

Børn

§ 17. Ægtebørn

91-102

- Lovgivningen om børn 91
- I. Hvornår får et barn ægtebarnsstatus? 91-95.
 A. Børn, der avles med en gift kvinde 91-93.
 a. Pater est reglen 91-92. b. Samlejeformodningen gælder ikke, når ægtefællerne er separeret eller lever adskilt på grund af uoverensstemmelse 92-93.
 B. Børn, som er født i ægteskab, men avlet forinden 93.
 C. Legitimation af børn, der fødes inden ægteskabet 93-94.
 D. Børn kan få ægtebarnsstatus gennem anerkendelse, selv om ægtemanden ikke kan være fader til barnet 94-95.

X

- II. Forældrenes pligter og rettigheder overfor børnene 95-102.
 - A. Pligten til at forsørge børnene 95-97.
 - a. Den privatretlige forsørgelse 95. b. Overfor det offentlige 95-96. Forældrene har en vis beføjelse til at disponere over barnets indtægter også til fordel for familien som helhed 97.
 - B. Forældremyndighed 97-100.
 - a. Indhold 97-98. b. Varighed 98. c. Indehaver 98-100. d. Overdragelse af forældremyndighed 100.
- III. Børneværn 100-101.
- IV. Navn, dåb m.v. 101-102.

§ 18. *Adoption* 103-108

- I. Betingelser for adoption 103-105.
 - 1. Adoptantens alder. Adoption af egne børn. Ægtefællers adoption (103). 2. Samtykke fra barnet og dets forældre (104). 3. Særlig grund til adoptionen. Andragerens evne og vandel (104). 4. Vederlag ved adoption. Autorisation af mellemmand (105).
- II. Retsvirkningerne af adoption 105-107.
 - A. Navn 105. B. Forældremyndighed og værgemål 105. C. Underholdspligt 105. D. Arveretlige virkninger 106-107. 1. Loven af 1956 (106). 2. Loven af 1923 (106).
 - a. Adoptivbarnets arveret (106). b. Adoptanternes arveret (106-107). c. Adoptanterne arvede forud for staten (107). 3. Bevillingerne før 1923 (107). E. forbud mod ægteskab mellem adoptant og adoptivbarn 107.
- III. Ophævelse af adoption 107-108.

§ 19. *Børn udenfor ægteskab* 108-121

- I. Ældre ret. Børnelovenes grundprincip. Værgemål og forældremyndighed 108-111.
- II. Arv og navn. 111-112.
 - A. Navn 111-112. B. Arv 112.
- III. Obligatorisk fastslåelse af faderskabet 112-115. Anmeldelse af fødslen (112). Moderens oplysningspligt (112). Anerkendelse af faderskabet til en af politimesteren ført protokol (113). Retten kan fremtidig kun fastslå faderskab, men ikke pålægge bidragspligt (113-115).

XI

- IV. Forsørgelse, opdragelse og uddannelse 115-120.
 - A. Den privatretlige forsørgelse 115-117.
 - Forsørgerpligt for begge forældre (115). Underholdsbidrag (115-116). Aftaler om afgørelse af underholdspligt (116-117). Faderen eller den bidragspligtige dør (117).
 - B. Forsørgelsespligten i forhold til det offentlige 117-119.
 - Moderen fuld forsørgelsespligt, faderen normalt kun forpligtet til bidrag (118). Bidragenes udbetaling af det offentlige (118-119).
 - C. Inddrivelse og sikring af underholdsbidrag 119-120.
- V. Et barn født udenfor ægteskab kan få ægtebarnsstatus ved legitimation 120-121.

§ 20. *Stifbørn* 121

Arveretten Arveadkomsten

§ 21. *Indledning om arverettens natur og begrundelse* 122-124§ 22. *Slægtens arv* 124-129

- I. Slægtens arv 124-129.
 - Parentelsystemet (124-125). Første arveklasse (125-126). Tvangsarv (126-127). Forlodsret (127-128). Anden arveklasse (128). Tredie arveklasse (128).
- II. Særregler om børn født udenfor ægteskab 129.

§ 23. *Ægtefællers arv og uskiftet bo* 129-136

- I. Ægtefællers arv 129-131.
 - A. Sammen med livsarvinger 130. B. Når der ikke er livsarvinger 130-131.
- II. Hensiddet i uskiftet bo med livsarvinger 131-136.
 - a. Betingelserne 132. b. Virkningerne 133-134.
 - 1. Genstanden for det uskiftede bo (133). 2. Ægtefællens rådighed (133-134). 3. Ansvar for gælden (134). 4. Den længstlevendes adgang til at råde ved testamente (134). c. Ophør af det uskiftede bo (134-135). d. Særlige regler om skifte af det uskiftede bo (135-136).

§ 24. *Testamente* 136-145

- I. Begrebet testamente. Døds-gaver og dødslejegaver 136-137.

XII

- II. Testamentshabiliteten 137.
- III. Testamentsformen 138-139.
- A. Formkravets begrundelse (137-138). Notar- og vidne-testamente (138-139).
- B. Nødtestamente 139. Mundtligt for vidner (139). Skifteligt uden vidner (139).
- IV. Testamenters ugyldighed og anfægtelse (139-140). Ugyldighedsgrunde (139-140). Bevisbyrderegler (140).
- V. Testationskompetencen 140-142.
- 1°. Båndlæggelse (140-141). 2°. Udvidet testationskompetence m.h.t. visse landejendomme (141). 3°. Begrænsning i en ægtefælles testationskompetence (142). Bestemmelse om ligbrænding (142).
- VI. Tilbagekaldelse af testamenter 142-145.
- Normalt frit tilbagekaldelige (142-143). 1°. Akquisitive og konservative arvepagter (143-144). 2°. Gensidige testamenter (144-145).
- Arvefaldet
- § 25. *Arvens erhvervelse* 146-152
- I. Arveladers død må bevises. Særlig om bortblevne 146-150. Død kan bevises ved dødsattest eller vidneførsel (146). Lov om bortblevne og dens begrundelse (146). 1°. Vægebestyrelse (147). 2°. Dødsformodningsdommen, dens virkninger og bortfald (147). 3°. Skiftet skal finde sted efter 20 års vægebestyrelse (149).
- II. Arvingen skal have overlevet arvelader 150-151.
- A. Der er ikke vished for at arvingen har overlevet 150.
- B. Der er vished for at arvingen har overlevet, men dens opholdssted er ubekendt 150-151.
- III. Bortfald af arveret 151-152.
- A. Bortset fra arveafkald overfor arvelader er dispositioner over ventendes arv forbudt 151.
- B. Forbrydelse af arveret 152.
- § 26. *Arvens deling og gældens betaling* 152-156
- I. Universalsuccessorer og legatarer 152-153.
- II. Arvingernes indbyrdes forhold og forholdet til kreditorerne 153-156.
- A. Arvingernes gældsansvar 153-155.
- a. Gældsfragåelsesboer (153). b. Offentlige vedgåelsesboer (153). c. Privat skiftede boer (154).

XIII

- B. Arvens deling 156.
- Udlæg efter vurdering (156). Arveafgift (156).
- § 27. *Særlige regler om skiftet, når der efterlades en ægtefælle* 156-159
- A. Opløsning af formuefællesskabet 156-157.
- B. Delingen af afdødes boslod 157-158.
- Særlig adgang til at foretage udlæg efter vurdering (158). Tinglyst skifteekstrakt (158).
- C. Regler vedrørende den længstlevendes bodel 159.
- D. Formuefællesskabets ophør ved skilsmisse, separation og bosondring 159.

Formueret - Ejendomsret

Rettighedernes almindelige karakter

- § 28. *Formuerettigheder* 160-163
- I. Genstanden: Alle økonomiske goder 160.
- II. Indholdet: Faktisk og retlig råden 160-163.
- § 29. *Den fuldstændige ejendomsret og de begrænsede rettigheder* 163-168
- I. Den fuldstændige ejendomsret 163.
- II. De begrænsede rettigheder 163-168.
- A. Brugsret 163-164.
- B. Servitutter 164-166.
- 1°. Rådighedsservitutter, tilstands- og tilegnelses-servitutter 164-165. 2°. Synbare og usynbare servitutter 165. 3°. Reelle og personelle servitutter 165. 4°. Offentlige og private servitutter 165-166.
- C. Panteret 166.
- D. Tilbageholdsret 166-167.
- E. Grundbyrder 167.
- § 30. *Fordringsret* 168-170
- I. Fordringsrettens begreb 168.
- II. Artsbestemte og individuelt bestemte ydelser 168-170.
- § 31. *Ophavsret m.v.* 170-172
- I. Forfatter- og kunstnerret 170-172.
- II. Patenter, varemærker m.v. 172.
- § 32. *Formuerettigheders retsbeskyttelse* 172-180
- I. Privat søgsmål til gennemførelse af retten 172-178.
- A. Almindelige fogedforretninger 173-176.
- 1°. Retsafgørelse 173-176.
- a. Pengekrav 173.

- b. Handlinger 173-175.
Specielt om udleveringssøgsmål (174).
- c. Undladelser 175-176.
- 2°. Forlig 176.
- 3°. Tinglyst pantebrev i fast ejendom 176.
- B. Umiddelbare fogedforretninger 176-177.
- C. Foreløbige retsmidler 177-178.
1°. Arrest 177. 2°. Fogedforbud 177-178.
- II. Erstatningsansvar 178.
- III. Strafansvar 178-179.
- IV. Selvtægt og nødværge 179-180.
- § 33. *Begrænsninger i formuerettighedernes indhold* 180-188
 - I. A. Privat nødret 181.
B. Naboret 181-183.
 - II. Offentlige indgreb 183-188.
A. Ekspropriation 183-184.
B. Almindelige ejendomsreguleringer 184-188.
1°. Jordlovgivningen 184-186.
a. Landbrugsejendomme (184). b. Statshusmandsbrug (185). c. Begrænsninger i adgangen til at eje flere landbrugsejendomme (185). d. Begrænsninger i adgangen til at erhverve landbrugsejendomme (186).
 - 2°. Naturfredning, bygge- og byplanlovgivningen 186-188.
a. Naturfredning (186-187). Regulering af byggeriet og bebyggelsen (187-188).

Rettighedernes stiftelse og overdragelse

Fremstillingens system 189-190.

Kontrakter

- § 34. *Om kontraktens indgåelse og gyldighed mellem parterne* 190-212
 - Aftaleloven. Kontraktens forpligtende kraft 190-191.
 - I. Kontraktens indgåelse 191-195.
Formkrav ved kontraktsaffattelsen 191. A. Løftet og dets afgivelse. Tilbagekaldelse af løfter 191-193. B. Akcept af løfter 193-195.
 - II. Ugyldige løfter 195-208.
A. Inhabilitet 196.

- B. Ugyldighed på grund af omstændigheder, der vedrører selve kontraktsindgåelsen 196-202.
a. Uoverensstemmelse mellem vilje og erklæring 196-197. 1°. Fejltagelse (196). 2°. Bevidst uoverensstemmelse (197). 3°. Proformaaftale (197). b. Tvang 197-198. c. Udnyttelse 198-99. d. Svig 199. e. Stridende mod almindelig hæderlighed 199-200. f. Svigtende forudsætninger 200-202.
- C. Ugyldighed på grund af indhold 203-208.
a. Aftaler der har et umoralsk formål. Spil og spekulationsaftaler 203-204. b. Indskrænkninger i kontraktfriheden, der beskytter en økonomisk eller på anden måde svagere part 204-206. 1°. Aftaler om særlige følger af misligholdelse (204). 2°. Konkurrenceklausuler (205). c. Tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger 206-208.
- III. Udfyldning, stiltiende løfter og kvasiløfter 208-210.
A. Udfyldning af kontrakter 208-209.
B. Stiltiende løfter og kvasiløfter 209-210.
- IV. Løfter til eller fra flere 210-212.
A. Løfter fra flere 210-211. B. Løfter til flere 211-212.
- § 35. *Fuldmagt og kommission* 212-221
 - I. Begreberne fuldmagt og kommission 212.
 - II. Forholdet mellem mandanten og mandataren 212-215.
A. Fuldmægtigens og kommissionærens pligter 213.
B. Fuldmægtigens og kommissionærens rettigheder 213-214.
C. Ophør af fuldmagts- og kommissionsforhold 214-215.
 - III. Hvem bliver berettiget og forpligtet ved den indgæede handel? 215-220.
A. Fuldmagt 215-217.
a. Hvem bliver forpligtet? 215-217.
α. Fuldmagt med særlig tilværelse 215-216.
β. Fuldmagt uden særlig tilværelse 216-217.
b. Hvem bliver berettiget? 217.
 - B. Kommission 217-220.
a. Hvem bliver forpligtet? 217-218.
b. Hvem bliver berettiget? 218-220.
 - IV. Selvindtræde 220.
 - V. Handelsagentur 221.
- § 36. *Kontraktens forhold til trediemand* 221-224

§ 37. *Overdragelse af løsøre*

225-230

- I. Beskyttelse mod sælgerens kreditorer 225-226.
 - A. Salg af individuelt bestemt ting 225.
 - B. Salg af en artsbestemt ting 225-226.
- II. Forholdet til aftaleerhververe 226-230.
 - A. Dobbeltsalg 226-227.
 - B. Forholdet til tidligere omsætningsled 227-230.
 - 1°. Tingen frakommet ejeren ved tyveri eller voldelig tvang. Overdrageren umyndig (227). 2°. Ting solgt under ejendomsforbehold (228). 3°. Betroelsestilfælde (229). 4°. Kommissionærens uberettigede dispositioner over kommissionsgods (229). 5°. Løsøre der er indtaget under den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed (229). Eksstinktionslignende forhold ved fuldmagt med særlig tilværelse (230).

§ 38. *Overdragelse af faste ejendomme og skibe*

230-247

- I. Betingede og ubetingede skøder 233-234.
- II. Fremgangsmåden ved tinglysning 234-239.
 - 1°. Dokumentets indlevering til tinglysning og indførelsen i dagbogen (234). 2°. Tingbogens indretning og dommerens prøvelsespligt (234). 3°. Genparter af dokumenterne opbevares i aktmapperne (238). 4°. Offentliggørelse i tingbladet og på tinglysningslisterne (239).
- III. Retsvirkningerne af tinglysning 239-245.
 - A. Beskyttelse mod kreditorer 241-242.
 - B. Beskyttelse mod aftaleerhververe 242-245.
 - 1°. Rettigheder over fast ejendom får indbyrdes stilling efter tinglysningstidspunktet (prioritetsvirkning) (243). 2°. Indsigelser mod et tinglyst dokument fortabes overfor en senere godtroende erhverver, der selv får tinglyst (gyldighedsvirkning) (244).
- IV. Legitimationsregel vedrørende tinglyste dokumenter (245).
- V. Erstatning i forbindelse med tinglysning 246.
- VI. Overdragelse af skibe 246-247.

§ 39. *Overdragelse af fordringer*

247-253

- I. Skyldnerskifte 247.
- II. Overdragelse af fordringer 247-253.
 - Begrænsninger i overførligheden (247).

- A. Hvornår er erhververens ret beskyttet mod overdragerens kreditorer og mod senere omsætningserhververe? 248-250.
 - B. Retsforholdet mellem overdrageren og erhververen 250-251.
 - C. Fortaber skyldneren indsigelser ved overdragelsen? 251-252.
 - D. Hvem er legitimeret til at modtage fordringens beløb? 252-253.
- Oversigt over køberes beskyttelse overfor sælgeres kreditorer, sælgeres (andre) aftaleerhververe og mod indsigelser fra ældre omsætningsled 253-255.

Andre erhvervelsesmåder:

Hævd, tilegnelse, frembringelse, frugterhvervelse

§ 40. *Hævd*

255-261

- A. Betingelserne for at vinde hævd 256-259.
 - 1°. Retsstridig råden (256). 2°. Hævdstiden – Alderstidshævd (257). 3°. Afbrydelse af hævd (258). 4°. Kravene til den gode tro (259). 5°. Kontraktlige forpligtelser, der hindrer hævd (259). 6°. Det behøver ikke at være samme person hele hævdstiden (259).
- B. Hævdens retsvirkning – Tinglysning af hævd 259-260.
- C. Frihedshævd – Tinglysningsdommerens beføjelse til at udslette forældede rettigheder 260-261.

§ 41. *Tilegnelse*

261-267

- A. Hvad ingen ejer, det ejer kongen 262-263.
 - 1°. Arv (262). 2°. Danefæ (262). 3°. Østersfiskeriet (262). 4°. Ændringer i kystlinien (262).
- B. Naturligt tilhør til fast ejendom (jagt, fiskeri og udnyttelse af undergrunden) 263-264.
- C. Forstrandsretten 264-265.
- D. Bortkomne værdier 265-266.
 - 1°. Hittegods (265). 2°. Optagelse af husdyr (265).
- E. Tilfælde, hvor private kan tilegne sig ting 266-267.
 - 1°. Fisk og vildt på det åbne hav (266). 2°. Affald (266). 3°. Uskadelig nyttesret (266). 4°. Bier (266). 5°. Rav (267). 6°. Sten, ler, sand og grus fra forstranden og havbunden udenfor (267).

§ 42. *Frembringelse*

267-270

- 1°. Hvem får ejendomsretten? 268-269.

XVIII

- 2°. Har den, der ikke får ejendomsretten, krav på erstatning? 269-270. a. Stofejers krav (269). b. Frembringerens krav (269).

§ 43. <i>Frugterhvervelse</i>	270-271
Erstatning	
§ 44. <i>Skadeserstatning</i>	271-290

- I. Ansvar efter culpa-reglen 271-278.
 - A. Culpa-reglen og den historiske udvikling 272-273.
 - B. Ansvarsgrundlaget. Ansvar for forsætlige og uagtsomme handlinger 273-276. Ansvarsgrænsen, hvor særlig sagkundskab forudsættes (273). Lempelsesregler (274). Ansvarsgrænsen, når der foreligger afvigelser fra gennemsnittet (275).
 - C. Ansvarsgrundlaget. Ansvar for undladelser 276-277.
 - D. Særlige grunde, der gør handlingen forsvarlig 277-278.
- II. Ansvar efter en culpa-regel med omvendt bevisbyrde. Særlig om ansvar for skade voldt af motorkøretøjer. 278-279.
- III. Ansvar uden culpa 279-283.
 - A. Ansvar for folks fejl 279-281.
 - a. D.L. 3-19-2 (279). b. Ansvar for folks fejl iøvrigt (280).
 - B. Ansvar for dyr 281-282.
 - C. Ansvar ved visse farlige virksomheder 282-283.
 - D. Forsætlige indgreb, der ikke er uforsvarlige 283.
- IV. Fællesregler for pålæggelse af ansvar 283-287.
 - A. Den krænkede interesse må være værnnet ved erstatningsregler 283-284.
 - B. Årsagsforbindelse og adækvans 284.
 - C. Hvilke personer værnes ved erstatningsreglerne? 284-285.
 - D. Hvilket tab erstattes? 285.
 - E. Flere skadevoldere 285-286.
 - F. Skadelidendes medvirken 286-287.
- V. Råden over andres formuegenstande uden hjemmel, men i god tro 287-289.
- VI. Negotiorum gestio 289-290.

De enkelte kontraktsforhold

Køb, gaver, leje, lån m. v.

§ 45. <i>Køb</i>	291-324
I. Købeloven. Begreberne handelskøb og civilt køb 291-292.	

XIX

- II. Købet afvikles normalt 292-294.
 - A. Sælgerens ydelse 292-294.
 - Speciekøb – genuskøb (292). Betydningen af salgs-genstanden levering (293).
 - B. Køberens ydelse 294.
- III. Misligholdelse af købeaftalen. Misligholdelsesbeføjelserne 294-296.
- IV. Misligholdelse fra køberens side 296-299.
 - A. Forsinkelse med købesummens betaling 296-298.
 - 1°. Sælgerens beføjelser til at hæve købet (296).
 - 2°. Sælgerens ret til naturalydelse (296-297).
 - 3°. Køberens erstatningspligt (297). 4°. Sælgerens reklamationspligt (297-298).
 - B. Særligt om køberens insolvens 298-299.
- V. Misligholdelse fra sælgerens side 299-315.
 - A. Forsinkelse med salgsgenstandens levering 300-305.
 - 1°. Køberens hævebeføjelse (300-301).
 - 2°. Køberens ret til naturalopfyldelse (301).
 - 3°. Sælgerens erstatningspligt (301-305).
 - a. Oprindelig umulighed (302).
 - b. Efterfølgende forsinkelse (302-305).
 - α. Specieskøb (302-303). β. Genuskøb (303-305).
 - B. Mangler ved salgsgenstanden 305-313.
 - (A) Hvornår er genstanden mangelfuld 305-307.
 - (B) Køberens beføjelser 307-310.
 - α. Mangelsbeføjelserne ved specieskøb 307-309.
 - 1°. Forholdsmæssigt afslag (307). 2°. Hæve købet (307). 3°. Pligt til udbedring af mangelen (307-308). 4°. Erstatning (308-309).
 - β. Mangelsbeføjelserne ved genuskøb 309-310.
 - 1°. Forholdsmæssigt afslag (309). 2°. Hæve købet (310). 3°. Erstatning (310). 4°. Omlevering (310).
 - (C) Sælgers ansvar for farlige egenskaber ved salgsgenstanden 310-311.
 - (D) Omstændigheder der udelukker mangelsbeføjelserne 311-313.
 - 1°. Køberens påpasselighedspligt (311-312). 2°. Sælgerens ret til at afhjælpe mangelen (312). 3°. Auktionssalg (312). 4°. Køberens reklamationspligt (312-313). 5°. Forældelse (313). 6°. Husdyrvoldgiftssager (313).
- C. Vanhjemmel 313-315.

1°. Adgangen til at hæve købet (314).

2°. Vanhjemmelsansvar (314-315).

VI. Risikoens overgang 315-318.

VII. Fordringshaveremora 318-320.

A. Køberens 318-319. B. Sælgerens 319-320.

VIII. Køb på afbetaling 320-322.

IX. Konsignation 323-324.

§ 46. *Gaver* 324-327

§ 47. *Leje* 328-343

I. Begrebet leje 328.

II. Leje af løsøre. Leasing 328-329.

III. Lejeforhold vedrørende fast ejendom 329.

A. Lejelovgivningen 329-330.

B. Lejeforholdets stiftelse og beskyttelse overfor tredje-
mand 330-333.

C. Lejekontakrtens indhold og misligholdelse 333-341.

1. Udlejerens pligter 333-336.

a. Det lejede skal stilles til rådighed til aftalt tid
333-334.

b. Mangler ved lejligheden 334-335.

c. Retlige hindringer 335.

d. Vedligeholdelsespligten 336.

2. Lejerens pligter 336-341.

a. Betaling af lejen 336-338.

b. Pligt til at omgås forsvarligt med lejligheden.
Forandringer i lejligheden 338-339.

c. Brug af lejligheden til andet formål 339.

d. Udlejerens beføjelser i tilfælde af lejerens mis-
ligholdelse 340-341.

D. Særligt om erhvervslejemål 341-342.

E. Boligretter, huslejenævn og boliganvisningsudvalg
342.

IV. Ejerlejligheder 342-343.

§ 48. *Lån til brug. Forvaring. Lån til eje* 344-349

I. Lån til brug 344-345.

A. Låneaftalen 344.

B. Låntagerens ansvar 344-345.

C. Långiverens ansvar 345.

II. Forvaring 345-347.

A. Depositum regulare 345-346.

B. Depositum irregulare 346-347.

III. Lån til eje. 347-349.

A. Forskelle fra lån til brug og depositum irregulare 347.

B. Långiverens pligter 347.

C. Låntagerens pligter 347-348.

a. Tilbagebetaling af lånet (347-348).

b. Renter (348-349).

Gældsbreve og anvisninger m. v.

§ 49. *Gældsbreve* 350-362

I. Gældsbreve 350-361.

Begrebet gælds brev 350.

A. Kreditors fordele ved at få et gælds brev 350-351.

B. Omsætning af gældsbreve 351-360.

Hvilke gældsbreve er omsætningsgældsbreve? 352-
353.

1°. Ved omsætningsgældsbreve fortaber udstederen
en række indsigelser overfor en godtroende om-
sætningserhverver 354-357. a. Fortabelige ind-
sigelser (354-356). b. Ufortabelige indsigelser
(356-357).

2°. Ved overdragelse af omsætningsgældsbreve kan
en omsætningserhverver erhverve ret, selv om
overdrageren manglede ret til at råde over gælds-
brevet eller var umyndig 357-358.

3°. Legitimationsregler, der afgør hvem skyldneren
ifølge et omsætningsgælds brev kan eller skal be-
tale til 358-360.

C. Mortifikation af værdipapirer 360-361.

II. Andre negotiable dokumenter 361.

III. Legitimationspapirer 361-362.

§ 50. *Veksler, checks og andre anvisninger* 362-378

I. Veksler 362-374.

Veksellovgivningen, vekselformularer og personbenæv-
nelser 362-367.

A. Retsforholdet mellem de oprindelige parter 367-368.

B. Overdragelse af veksler 368-369.

a. Legitimationsregler (368). b. Fortabelse af ind-
sigelser (368). c. Fortabelse af rettigheder (369).

C. Kredsen af vekselforpligtede 369-371.

D. Regressen mod endossenenter og trassent. Forældelse
af kravene 371-374.

- a. Vekselomgangen (371). b. Forældelse af vekselkrav (373).
 Egne vekslers 373.
 II. Checks 374-377.
 III. Andre pengeanvisninger 377-378.

Sikringskontrakter

- § 51. *Kaution* 379-383
 § 52. *Forsikring* 383-394
 I. Forsikringsinstituttet. Forsikringsaftaleloven 383-384.
 II. Forsikring i almindelighed 384-389.
 A. Forsikringsaftalens forudsætninger 384-387.
 a. Urigtige oplysninger, svigagtig fortielse (385).
 b. Undladte oplysninger iøvrigt (386). c. Fareforøgelse (386). d. Sikkerhedsforskrifter (387).
 B. Selskabets stilling når forsikringsbegivenheden indtræder 387-389.
 a. Fremkaldt af den sikrede (387). b. Tredjemand ansvarlig (388). c. Manglende redningsforanstaltninger fra den sikredes side (389).
 III. Skadesforsikring 389-390.
 IV. Livsforsikring 390-393.
 V. Andre forsikringsarter, der falder under Forsikringsaftaleloven 393-394.
 VI. Den sociale forsikring 394.

Pant

- § 53. *Panteret og panteretstyper* 395-398
 I. Panterettens indhold 395-396.
 II. De forskellige panteretstyper 396-398. A. Pant i fast ejendom, løsøre og fordringer 396. B. Håndpant og underpant 396-397. C. Kontraktpant, retspant, lov- og retsbestemt pant 397-398.
 § 54. *Underpant i fast ejendom* 398-409
 I. Panterettens stiftelse og tinglysning 398-403.
 A. Pantebrevets oprettelse og tinglysning 398-403. Pantebrevsformularer (398). Kredit- og hypotekforeningslån (402). Tinglysningen (403).
 B. Aflysning af pantebreve 403.
 II. Panterettens genstand 403-405.
 A. Deklaratoriske regler angående panterettens genstand 403-404.
 B. Ugyldighed af visse ejendomsforbehold 404-405.

- III. Begrænsninger i pantsætters rådighed 405-406.
 IV. Retsforholdet mellem flere panthavere 406-408.
 V. Panthavers fyldestgørelse 408-409.
 1°. Umiddelbart udlæg, tvangsauktion (408). 2°. Overtagelse af ejendommen til brugeligt pant (409).

- § 55. *Underpant i løsøre* 409-412
 A. Almindeligt pant og pant i tingsindbegreb 410.
 B. Underpant i bestemte løsøregenstande 410-412.
 § 56. *Håndpant* 412-415
 § 57. *Pant i rettigheder* 415-417
 I. Stiftelse 415.
 II. Beskyttelse 415-416.
 Omsætningsgældsbreve (415). Simple fordringer (416). Kontrabøger (416).
 III. Fyldestgørelse 417.
 Oversigt over regler om pant 418-421.
 § 58. *Tilbageholdsret og grundbyrder* 421-424
 I. Tilbageholdsret 421-423.
 II. Grundbyrder 423-424.

Aftaler om arbejdsydelser m.v.

- § 59. *Tjenestekontrakter* 425-432
 I. Lovregulering 425-432.
 A. Medhjælperloven 425-427.
 B. Funktionærlover og Ferieloven 427-429.
 a. Funktionærloven 427-428. b. Ferieloven 428-429.
 C. Lærlingeloven 429-430.
 D. Arbejderbeskyttelseslovgivningen 430-431.
 E. Sømandsloven 431-432.
 II. Regulering ved kollektive overenskomster 432.
 § 60. *Entreprise- og transportkontrakter* 432-434
 I. Entreprisekontrakter 432-433.
 II. Transportkontrakter 433-434.

Rettigheders ophør

- § 61. *Opfyldelse, forældelse og andre ophørsmåder* 435-449
 I. Opfyldelse, fordringshaveremora og modregning 435-441.
 A. Opfyldelse, *condictio indebiti*, *datio in solutum*, *novation* og eftergivelse 435-438.

- B. Fordringshaveremora 438-440.
- C. Modregning 440-441.
- II. Betingelser og tidsfrister 442.
- III. Opløsning 442-449.
 - A. Umulighed og konfusion 442.
 - B. Forældelse 442-448.
 - a. Forældelse af fordringer 442-446.
 - Forældelsesreglen i Danske Lov (443). Forældelsesloven (444). Andre forældelsesregler (446).
 - b. Forældelse af panterettigheder 446.
 - c. Forældelse af krav på individuelt bestemte genstande 447.
 - Oversigt over hævde og forældelse 447-448.
 - C. Prækclusion 448-449.

Selskabsret

- § 62. *Interessentskaber og andre sammenslutninger* 450-452
- § 63. *Ansvarlige interessentskaber* 452-455
 - Anmeldelse af handelsselskaber til handelsregisteret (452).
 - A. Interessenternes indbyrdes forhold 452-453.
 - B. Forholdet til omverdenen 453-454.
 - C. Overdragelse af andel i interessentskab 454-455.
 - D. Opsigelse af interessentskab 455.
- § 64. *Selskaber, hvor ansvaret kan være begrænset* 455-465
 - A. Kommanditselskaber 455-456.
 - B. Partrederier 456.
 - C. Aktieselskaber 456-463.
 - 1°. Principperne i Aktieselskabsloven (456). 2°. Aktieselskabsbegrebet (458). 3°. Stiftelsen (458). 4°. Kapitalen og aktiebrevne (460). 5°. Sikring af kapitalens tilstedeværelse (461). 6°. Aktieselskabets navn (461). 7°. Generalforsamlingen (461). 8°. Bestyrelse og direktion (462). 9°. Årsregnskab (463). 10°. Opløsning af aktieselskaber (463).
 - D. Andelsforeninger 463-465.

Konkursret

- § 65. *Konkurs, tvangsakkord og frivillig akkord* 466-474
 - I. Konkursinstituttets begrundelse 466.
 - II. Tvangsakkord og frivillig akkord 466-467.
 - III. Konkursens indtræden 467.

- IV. Konkursens betydning i almindelighed 467-468.
- V. Opgørelsen af boet 468-472.
 - A. Kreditorbeskyttede krav 468-470.
 - B. Massekrav 470.
 - C. Konkurskreditorer 470-472.
 - 1°. Privilegerede krav (471). 2°. Simple krav (471).
 - 3°. Efterstillede krav (472).
- VI. Afkræftelse 472-474.
 - A. Begunstigelser af enkelte kreditorer 472-473.
 - B. Objektivt mistænkelige dispositioner til fordel for enkelte kreditorer 473.
 - C. Gaver, livsforsikringer og afhændelser mellem pårørende 473-474.
 - D. Omstødelse udenfor Konkurslovens afkræftelsestilfælde 474.

Sagregister

475-487